

Uwagi kliniczne

Uszkodzenia nerwu powodujące zaburzenia funkcji mięśni powierzchownych grzbietu

Oslabienie mięśnia czworobocznego może być spowodowane uszkodzeniem nerwu dodatkowego (XI) i objawia się opadaniem ramienia, niemożnością uniesienia ramienia nad poziom głowy oraz osłabieniem przy próbie uniesienia barku (np. w ruchu wzruszenia ramionami).

Oslabienie lub wyłączenie funkcji mięśnia najszerzego grzbietu powstaje wskutek uszkodzenia nerwu piersiowo-grzbietowego i objawia się zmniejszoną zdolnością do podciągania ciała do góry podczas wspinania lub podciągania na drążku.

Uszkodzenie nerwu grzbietowego łopatki, który zaopatruje mięśnie równoległoboczne, może skutkować odstawianiem łopatki w kierunku bocznym po stronie uszkodzonej (prawidłowa pozycja łopatki jest zaburzona ze względu na niemożliwość przeciwdziałania siłe mięśni działających antagonistycznie).

Mięśnie podpotyliczne formują granice **trójkąta podpotylicznego** (*trigonum suboccipitale*), który zawiera szereg ważnych struktur anatomicznych (ryc. 4.46):

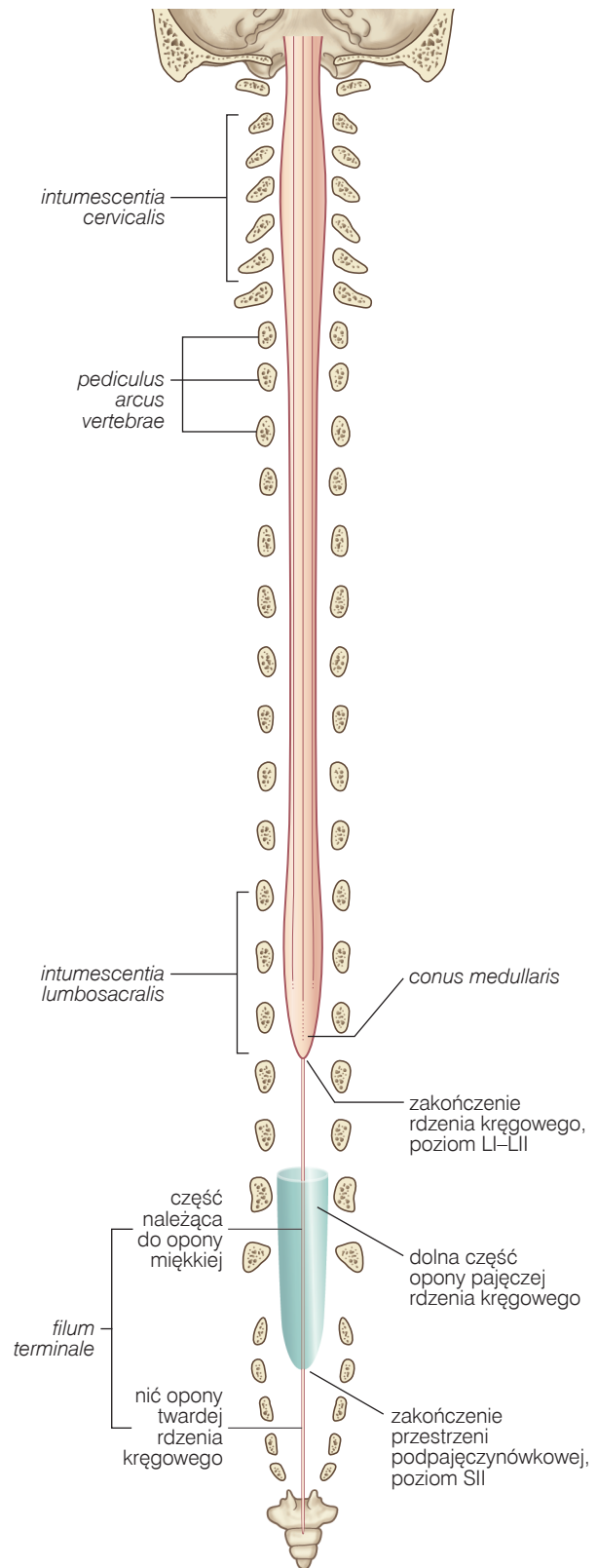
- granicę przyśrodkową trójkąta stanowi mięsień prosty głowy tylny większy;
- granicę boczną trójkąta stanowi mięsień skośny głowy górny;
- granicę dolną trójkąta stanowi mięsień skośny głowy dolny.

W obrębie trójkąta podpotylicznego leży gałąź tylna pierwszego nerwu szyjnego (C₁), tętnica kręgową i towarzyszące żyły.

RDZEŃ KRĘGOWY

Rdzeń kręgowy (*medulla spinalis*) rozciąga się od poziomu otworu wielkiego, a kończy się u dorosłych zazwyczaj na poziomie krążka międzykręgowego między kręgami lędźwiowymi L1 i L2. Może jednak kończyć się wyżej – na poziomie kręgu ThXII – lub niżej – na poziomie krążka międzykręgowego pomiędzy kręgami L2 i L3 (ryc. 4.47). U noworodków rdzeń kręgowy dochodzi do poziomu kręgu L3, czasami nawet do poziomu L4. U dołu przyjmuje kształt stożkowaty i kończy się w postaci **stożka rdzeniowego** (*conus medullaris*). Poniżej, w przedłużeniu stożka rdzeniowego, biegnie szczątkowe pasmo tkanki łącznej – **nić końcowa** (*filum terminale*).

Grubość rdzenia kręgowego nie jest jednolita na całej jego długości. W rejonach odejścia nerwów rdzeniowych ma on dwa szersze odcinki, zwane zgrubieniami, które unerwiają kończynę górną i dolną. **Zgrubienie szyjne** (*intumescencia cervicalis*) występuje w rejonie odejścia nerwów rdze-

Ryc. 4.47 Rdzeń kręgowy.